

Budapest Főváros VIII. Kerület Józsefvárosi Önkormányzat

Napraforgó Egyesített Óvoda

OM azonosító: 034 388

✉ 1084 Bp. Tolnai Lajos u. 7-9. ☎: 210-0086; fax.: 210-0086

E-mail: egyesített.jvovoda@gmail.com www.tolnai-ovoda.hu

A NEÓ Pedagógiai Programjának Pedagógiai Programjának kiegészítése

**a Napsugár Tagóvoda
sajátos arculatával.**

Készítette:

Kocsisné Juhász Éva
közreműködésével az intézmény
nevelőtestülete

Pedagógiai programrész elnevezése: **Komplex prevenciós óvodai program**

I. HELYZETKÉP

A Napsugár Tagóvoda a Napraforgó Egyesített Óvoda tagintézményeként a belső Józsefvárosban, a Dankó utcában bújik meg, s próbál egy kis szigetet alkotni a régi bérházak, a benzingöz és az autók rengetege között. Gyermekünk többsége hátrányos helyzetű családból, zsúfolt kis lakásokból érkezik. Mozgáslehetőségük csecsemő és kisgyermekkorban igen korlátozott, ezért óvodába lépéskor önállóságuk, mozgás-, észlelés- és beszédfejlődésük megkésett. A részképesség-hiányok, a differenciált személyiségfejlesztés, a felzárkóztatás problémája vezetett el bennünket arra, hogy Porkolábné Dr. Balogh Katalin **Komplex Prevenciós Óvodai Programját adaptáljuk**, s formáljuk a helyi igényeknek megfelelően.

A személyi feltételeink jók, a négy csoportban 8 pedagógus, 1 fejlesztőpedagógus, egy teljes és egy félállású pedagógiai asszisztens és 4 dajka, segíti a gyermekek fejlődését. Az óvodavezető kötelező óraszámában fejlesztőpedagógusként dolgozik. Az óvónők szakmai felkészültsége jó: programunk siker es alkalmazásához szükséges a fejlesztőpedagógusi végzettség, jelenleg 4 kolléganő rendelkezik ezzel.

A személyiségfejlődés egyik alapfeltétele a megfelelően szerveződő idegrendszeri működés. Ez a mozgás fejlődésével automatikusan alakulhatna, azonban mai rohanó világunkban, szűk lakókörnyezetben a megszereshető tapasztalatoknak töredékével rendelkeznek gyermekeink. Ezért az óvodában biztosítunk számukra egyéni és kiscsoportos lehetőséget arra, hogy ezek az idegrendszeri struktúrák felépüljenek, együttműködjenek, és könnyű iskolakezdést, a tanuláshoz való pozitív viszonyt alakítsanak ki gyermekeinkben.

Alapelvünk, hogy a gyermek egyedi, önálló személyiség, ennek megfelelően szükségletei, igényei, érdeklődése, fejlődésének üteme sajátos, személyiségéből fakadó. Célunk, hogy gyermekeink személyiségének kiteljesedését belső aktivitásból fakadó tevékenységigény motiválja. Igényeinek, szükségleteinek érdeklődésének kielégítéséhez keresse a tevékenykedés, a megismerés lehetőségeit, mely hosszútávon az igényes életvitel, a tudásvágy alakulását alapozza meg. Legyen nyitott az őt körülvevő világra, a körülötte élő gyermekek, felnőttek felé. Társaival törekedjenek a jó kapcsolat kialakítására, megtartására, fogadják el egymás különbözőségeit.

II. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Gyermekeink jelentős része nemzedékek óta halmozódó problémákat cipel a vállán. Mivel e probléma gyökereit megszüntetni mi nem tudjuk, törekszünk az abból adódó probléma mérséklésére.

Óvodánk nevelőtestületének korábbi és jelenlegi eredményei, szakmai felkészültsége, a folyamatos képzés-önképzés igénye, elhivatottsága, munkabírása garancia arra, hogy az intézményünkbe járó gyerekeknek nyugodt, biztonságos légkört teremtünk. Ezzel a tudattal fejlesztjük mindazon képességeiket, melyek alkalmassá teszik őket önmaguk, saját értékeik felismerésére, s azt próbálják meg úgy érvényesíteni, hogy azzal hozzátegyenek az őket körülvevő élet minőségéhez.

Ha mindez belülről jövő igényükké alakul, olyan emberekké válnak, akik keresik és megtalálják helyüket a világban, alkalmazkodni tudnak a folyton változó társadalmi igényekhez, elvárásokhoz, elfogadnak másokat és elfogadják őket, egyszerűen... **boldogulnak az életben.**

III. AZ ÓVODA CÉLJAI ÉS FELADATAI

Célunk a

- ☼ célzott, egyénre szabott, eltérő fejlődési ütemhez igazított mozgás- és percepciófejlesztéssel a képesség- és részképesség hiányosságok prevenciója, korrekciója

- ☉ nyelvtanilag helyes, igényes beszéd megalapozása szókincsük bővítésével, beszédszerveik és beszédképességük fejlesztésével a kiejtésben és
- ☉ önmaguk és társaik értékeinek, különbözőségeinek elfogadásával identitástudatuk és különbözőség tolerálásának megalapozása
- ☉ a hátrányos helyzetből, szociokulturális háttérből adódó esélyegyenlőtlenségek mérséklése, a hátrányok csökkentése
- ☉ a tehetséges gyermekek felismerése, esélyegyenlőségük biztosítása a differenciált fejlesztés lehetőségének megteremtésével

Az alapfeladatokon túl óvodánk **fő feladatának** tekinti - a 3-7 éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének (érési jellemzőik) szem előtt tartásával

- * az egészséges harmonikus személyiségfejlesztést, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítását,
- * az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzését, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével.

A jelzett területeken történő **fejlesztés értelmezésünk szerint:**

a gyermek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságainak megfelelő, ahhoz messzemenően illeszkedő eszközökkel történő támasznyújtás, amely az éppen fejlődő szomatikus és pszichés funkciók kibontakoztatásához biztosít szociális és tárgyi környezetet.

Ebben meghatározó a 3-7 éves kor alapvető sajátossága: az érzelmi biztonság alapszükséglete, az érzelemvezérelt megismerés, az élmény fonalán haladó gondolkodás.

A testi-lelki szükségletek kielégítése a gyermekek alapvető joga, melyre programunk messzemenően törekszik.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. Szokás- és normarendszer

- Kiscsoportban elsődleges, de a nagyobb csoportokban is kiemelt jelentőségű a megfelelő szokás, szabályrendszer kialakítása. Tisztaság igényének fejlesztése során fokozatosan érjük el, hogy a gyermek önmagával, ruházatával, sőt környezetével szemben is igényelje a rendet, a tisztaságot.
- a gondozási, testi nevelési és mozgás fejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti a gyermek egészségének megóvását és megőrzését, a betegségek megelőzését. Minden gyermek orvosi- védőnői vizsgálata egy évben legalább kétszer történik. Figyelmet fordítunk a krónikus betegségekre, ezt az anamnézis lapon nyilvántartjuk
- Megalapozzuk a gyermekek igényét a rendszeres testmozgásra az egészséges életvitel kialakítása érdekében. Arra törekszünk, hogy gyermekeink minél több időt töltsenek a szabadban az időjárásnak megfelelően. A levegő, víz, napfény együttes hatása támogatja a gyermekek edzettségének szinten tartását.
- A játék a gyermek fejlődésében semmi mással nem helyettesíthető tevékenységi forma. Fontosnak tartjuk a szabad játék lehetőségeinek megteremtését, melynek során a gyermekek életkor specifikus, és egyéni sajátosságokhoz is igazodó, támogató környezetben szabadon választhassanak a tevékenykedés lehetőségei közül. Az önálló tevékenységválasztás során próbálgatja, alkalmazza, kombinálja ismereteit, tapasztalatait, önkifejező, önérvényesítő törekvéseit, s a szervezett fejlesztéseken megtapasztaltakat. Ezáltal fejlődik önálló gondolkodása, ítéletalkotása, döntésképesége, felelősségtudata, kreativitása.

Óvodai nevelésünk messzemenően támaszkodik a családi nevelésre, törekszünk a szoros együttműködésre. Feladataink ennek érdekében:

- kiegyensúlyozott, nyugodt, belátásra képes, önálló döntéseket hozni tudó gyermekek nevelése,
- alapvető erkölcsi normák, tulajdonságok kialakítása, melyek szükségesek az együttéléshez.
- érzelmi biztonságot adó, derűs szeretetteljes légkörben, kiegészítve a családi nevelést.
- társas kapcsolataiban sikeresen működő gyermekek nevelése
- önmaguk és társaik értékeinek, különbözőségeinek elfogadásával identitástudatuk és az etnikai önzonosság tolerálásának megalapozása

2. Ünnepek

Ünnepeink tervezésekor-szervezésekor szem előtt tartjuk, hogy az emlékezetes legyen gyermekeink számára. A közös előkészületek során megtapasztalhatják az ünnepvárás örömét, az örömszerzést. A családi jellegű ünnepeink nyitottak, meghívjuk a szülőket is közös készülődésre, játéokra, ünnepelésre, szem előtt tartva a gyermekek életkori, egyéni sajátosságait, az átélt élmények érték közvetítő szerepét.

3. Az óvoda kapcsolata

A kapcsolattartás területén az óvoda legfontosabb feladata a kapcsolatépítés a szülővel.

Nyílt, őszinte, a gyermekek érdekeit szolgáló, kölcsönös bizalomra épülő párbeszéd, a konszenzusra törekvés elengedhetetlen feltétele ennek. Fontosnak tartjuk, hogy a szülők megismerjék az óvodában megvalósuló nevelőmunkát, pedagógiai célkitűzéseket, felmérjük igényeiket, elvárásait, s azokat a nevelőtestület szakmai célokká emelve megvalósítsa. E folyamat célja, hogy a szülők elkötelezetté váljanak az óvoda iránt, s a közös célok megvalósítását, ezáltal a nevelőmunkát, az intézmény működését támogassák. Ennek érdekében a már működő kapcsolattartási formák eredményességének vizsgálata, s új lehetőségek megvalósítása szükséges a szinten tartás és a minőség fejlesztése érdekében.

Törekszünk a hagyományos kapcsolattartási formákon felül más, kötetlenebb formákat is meghonosítani, vagy megújítani, s lehetőséget biztosítunk arra, hogy a szülő betekintést nyerhessen gyermeke óvodai foglalkoztatásába, mérésekbe, fejlesztésekbe, az ezekről készült pedagógiai dokumentációba.

Igyekszünk szakmai kapcsolatot fenntartani társintézményekkel a gyermekek fejlődése, a tapasztalat- és élményszerzési lehetőségek bővítése érdekében. Átadjuk a nálunk működő jó gyakorlatokat, lehetőséget biztosítunk pedagógus képzésben tanuló hallgatók szakmai gyakorlatára.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

Pedagógiai Programunk kiemelt területe a mozgás-észlelés fejlesztése differenciált, játékos formában, az egyéni fejlődési ütemhez igazodva, hiszen ezek a gyermek természetes megnyilatkozási formái, általuk fejlődnek a cselekvő-gondolkodási, később a fogalmi-gondolkodási folyamatok, melyek meghatározzák a gyermek majdani iskolai sikerességét, a tanuláshoz fűződő a motivációt. Ezért a gyermeki tevékenységeket képességcsoportok egymásra épülésére, integrációjára alapozva tervezzük, ebbe illesztjük bele az aktuális ismereteket. Végigvezetjük az fejlődési fokozatokon lépcsőről lépcsőre haladva, támaszt nyújtva ezzel a beépülés, automatizálódás, azaz a fejlődés folyamatában.

Ez a játék, a külső világ tevékeny megismerése, a vizuális nevelés, mozgás, zenei nevelés területein kizárólag gyermeki tevékenység formájában.

VI. A TEHETSÉGGONDOZÁS MEGALAPOZÁSÁNAK ELVEI ÉS DOKUMENTÁCIÓJA

A gyermekekkel kis csoportokban, szükség szerint egyénileg tevékenykedünk, így adottak a differenciált fejlesztés feltételei. Minden gyermekről egyéni fejlesztési naplót vezetünk, melyben rögzítjük az egyes fejlesztési helyzetben tapasztaltakat. Ennek alapján tervezik meg a pedagógusok a következő „lépcsőt”, mely előre viszi a gyermekeket, melyben kiteljesedhetnek kompetenciáik, és melyben megtapasztalhatják, hogy többféle megoldás, produktum is születhet ugyanabban a helyzetben. Lehetőség van a fejleszhető területek feltérképezésére, megerősítésére ugyanúgy, mint a kiemelkedő képességek továbbfejlesztésére, a kísérletezésre, kreativitás megalapozására.

VII. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

Enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.

Középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek

A sérülés általában már közvetlenül a szülés után vagy a kora gyermekkorban felismerhető. Óvodába lépéskor jellemző a bizonytalan nagymozgás, ügyetlen manipuláció, előfordulhatnak sztereotip mozgások, szobatisztaság kialakulatlan, beszédértés gyenge, sok esetben a kommunikáció súlyosan akadályozott. Sérült a figyelem, a motiváció, az emlékezet és a kitartás.

Feladataink

- az alapmozgások, manipuláció kialakítása, fejlesztése
- a minimális kontaktus, kooperációs készség, valamint a verbális és nonverbális kommunikáció fejlesztése
- a beszédindítás, beszédmegértés fejlesztése, aktív szókincs bővítése
- az adekvát játékhasználat elsajátíttatása, a kognitív funkciók fejlesztése

A fejlesztésben a kis lépések elvét alkalmazva, kiemelt szerepet kell szánni a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek.

Beszéd-fogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban

A beszéd és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképesség-zavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

Kiemelt feladataink

- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása
- az értelmi fejlesztése
- a mozgás és észlelési funkciók fejlesztése
- a vizuomotoros koordinációs készség javítása
- az érzelmi élet fejlesztése
- speciális eszközök és módszerek alkalmazása

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi, érzékszervi, és a pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósul meg.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem-vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

- a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő –rész-képesség-zavarok, vagy azok előfordulása jellemző az érintett gyermekekre
- az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás, és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat,
- aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak,
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

Feladataink

- a szakértői véleményben foglaltakra alapozva a rész-képesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazása
- a teljesítménykudarckra épülő másodlagos zavarok megelőzése,
- az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készség megalapozása
- a szülők aktív bevonása a fejlesztésbe